

Ομαδικές δραστηριότητες και παιχνίδια ενάντια στην περιθωριοποίηση των παιδιών και την προαγωγή της ενσυναίσθησης

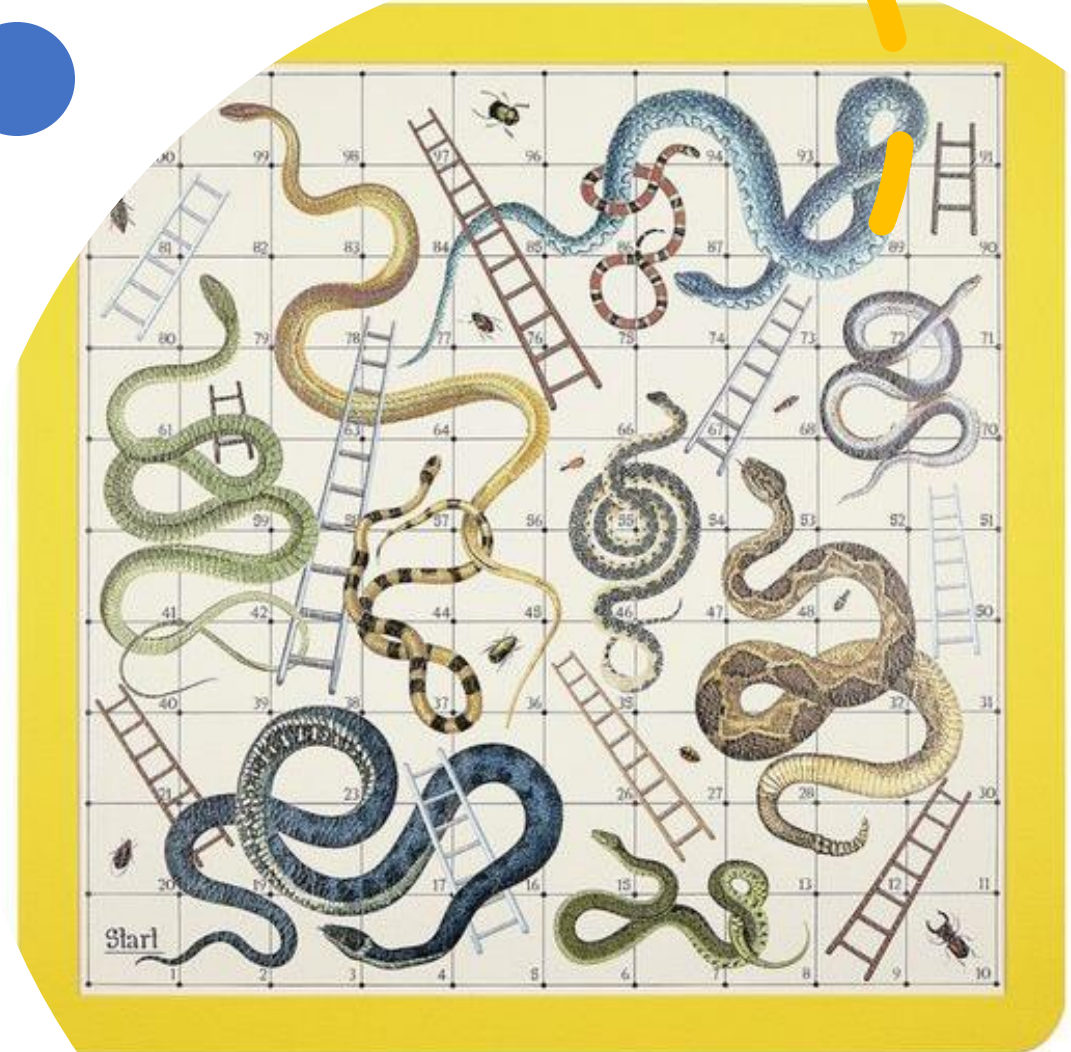

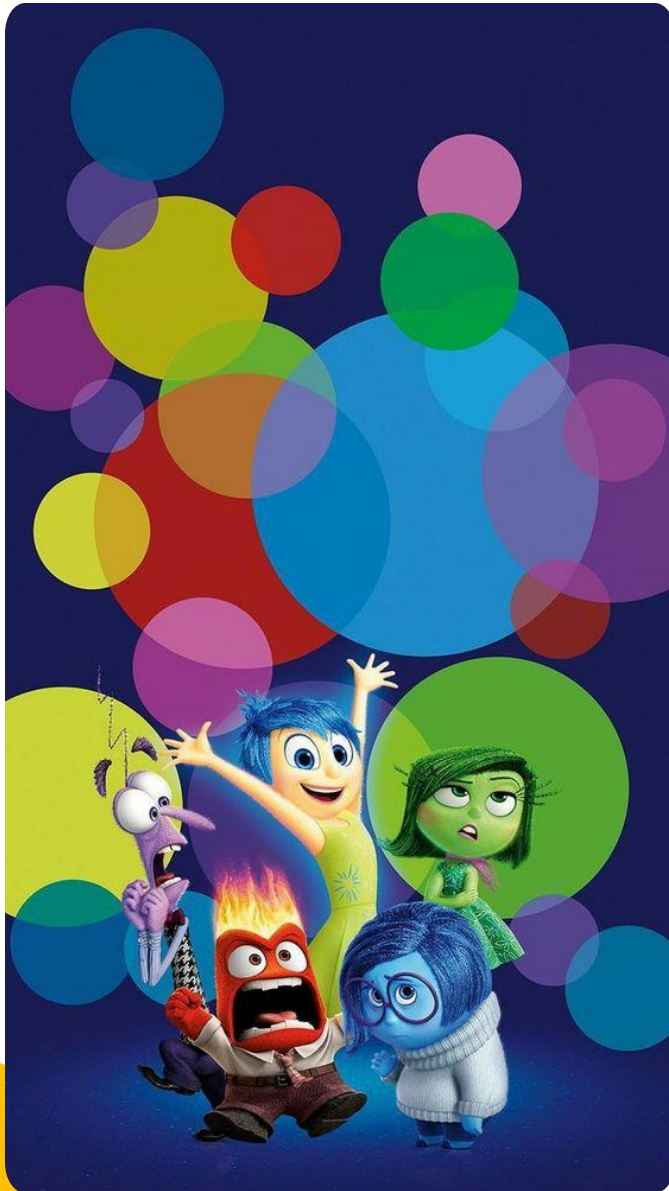
Snakes & Ladders

Επιλέγουμε δύο παιδιά ή ομάδες παιδιών που έχουν συγκρουσιακές σχέσεις μεταξύ τους. Τους δίνουμε ζάρια και πιόνια. Κάθε φορά που κάποιο παιδί πετυχαίνει φιδάκι ("κατρακυλά" δηλαδή) διαβάζει μία κάρτα θυμού. Κάθε φορά που πετυχαίνει σκάλα ("ανεβαίνει" με κόπο δηλαδή) διαβάζει μια κάρτα για το άγχος.

Οι κάρτες θυμού και άγχους που έχουμε φτιάξει μπορούν να έχουν ως περιεχόμενο ερωτήσεις του στυλ: «Πως νιώθω στο σώμα μου όταν αγχώνομαι;», «Τί με θυμώνει στον εαυτό μου;», «Μπερδεύω καμιά φορά το άγχος με το θυμό;». Αυτή η διαδικασία φέρνει κοντά παιδιά αποξενωμένα μεταξύ τους αλλά και με ορισμένα από τα συναισθήματά τους.

Αντί για θυμό/άγχος μπορεί να γίνει εναλλαγή και με άλλα συναισθήματα. Είναι μια βοηθητική δραστηριότητα «για να ηρεμήσουν τα πνεύματα» σε πολύ έντονες σχέσεις παιδιών που κάνουν ένα διάλειμμα για να έρθουν πιο κοντά.

Τα «συναισθηματικά» μου M&m's

Λίγα λεπτά πριν το τέλος ή την έναρξη του μαθήματος γεμίζουμε ένα μπολ με πολύχρωμα m&m's ή πολύχρωμους σβώλους. Παράλληλα δημιουργούμε ένα πινακάκι όπου κάθε χρώμα αντιστοιχεί σε μια ορισμένη ψυχική κατάσταση. Πχ. ροζ= ενθουσιασμός, πράσινο= ευγνωμοσύνη, κίτρινο= γαλήνη κοκ. Σηκώνω ένα κάθε φορά παιδί να "βουτήξει" το χέρι στο μπολ διαλέγοντας ένα χρώμα. Το παρακινώ, ανάλογα με το χρώμα που του έτυχε, να αναφέρει στην τάξη δύο πράγματα που δεν σταματούν ποτέ να το ενθουσιάζουν, τρία πράγματα για τα οποία ένιωσε ευγνωμοσύνη την τελευταία χρονιά, μία εικόνα που το γαληνεύει όταν εξοργίζεται κοκ. Η παραπάνω δραστηριότητα βοηθά τα παιδιά να καταλάβουν μέσω εικόνων/οπτικών αναπαραστάσεων το τι νιώθουν και να γνωρίσουν με πιο ουσιαστικό τρόπο τους συμμαθητές τους.

Gallery walk

Τα παιδιά χωρίζονται σε μικρές ομάδες όπου τους δίνεται το απαραίτητο υλικό για να συζητήσουν και να φτιάξουν τη δική τους αφίσα. Η αφίσα της κάθε ομάδας αναρτάται σε διαφορετικό τοίχο της τάξης. Στο κάθε παιδί της ομάδας δίνεται ένας αριθμός (πχ. 1,2,3 κοκ). Όλα τα παιδιά με τον αριθμό 1 κάνουν μια δική τους ομάδα, όλα τα παιδιά με το νούμερο 2 το ίδιο κοκ. Η κάθε ομάδα πηγαίνει σε μια αφίσα όπου το παιδί που προέρχονταν από την αρχική ομάδα που συνέβαλε στο να γίνει η αφίσα εξηγεί το περιεχόμενό της στους άλλους. Ο εκπαιδευτικός λέει στα παιδιά να μετακινηθούν στην επόμενη αφίσα και συνεχίζεται η ίδια διαδικασία ώστε όλες οι ομάδες να συζητήσουν όλες τις αφίσες. Περιεχόμενο της δραστηριότητας μπορεί να είναι «*Πως καταλαβαίνω τα συναισθήματα κάποιου χωρίς να δω το πρόσωπό του;*» ή «*Πώς είναι η καθημερινότητα ενός παιδιού που εκφοβίζεται;*». Με αυτήν την δραστηριότητα τα παιδιά λειτουργούν ομαδικά, δημιουργικά και κινούνται στο χώρο την ίδια στιγμή που γίνονται οι ίδιοι «δάσκαλοι» μιας ομάδας συμμαθητών τους.

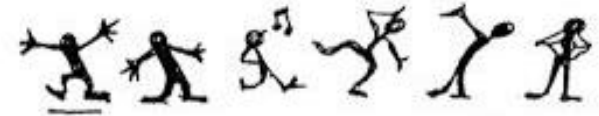
ANGER

FEAR

JOY

SURPRISE

DEVIOSNESS

THREAT

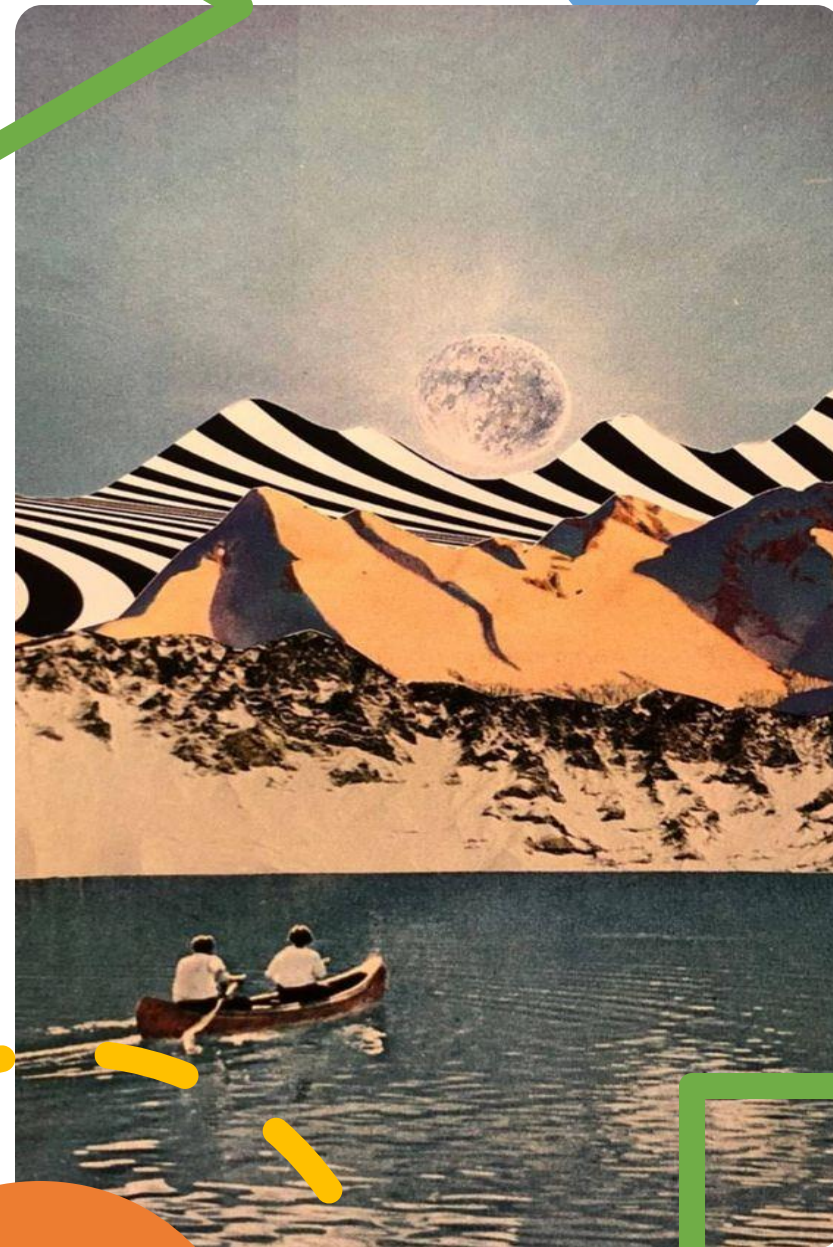
POWER

These very simple abstractions of gestures and postures deal with external evidence of internal feelings. They serve to demonstrate, also, the enormous bank of symbols we build up out of our experience.

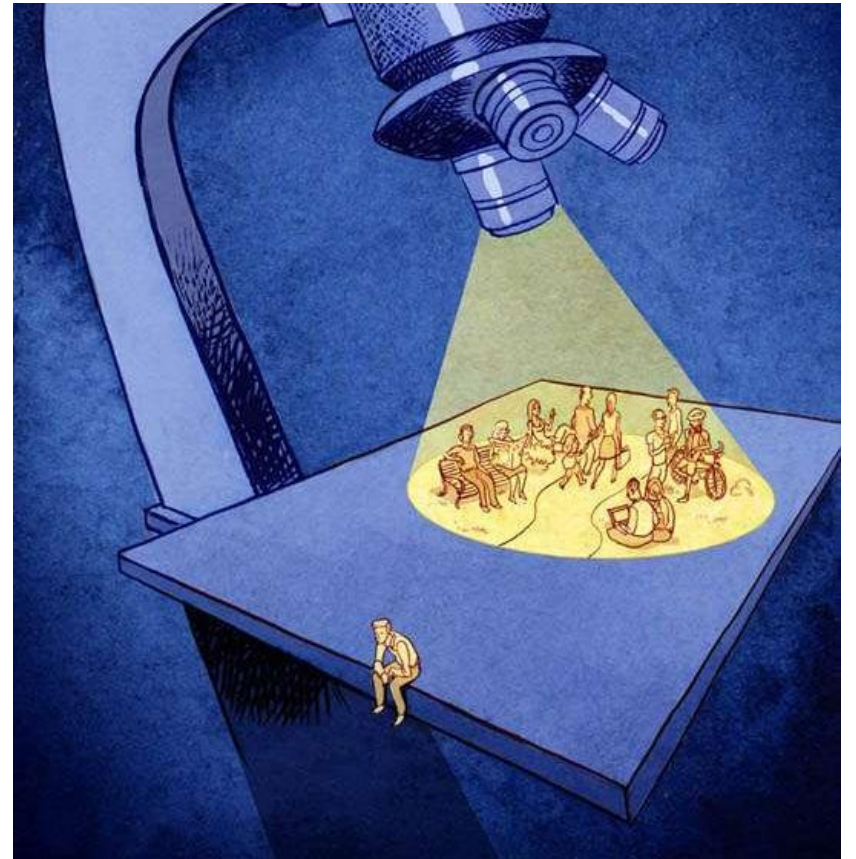
Ομαδοσυνεργατικό κολάζ «Ο πλανήτης μας»

Μαθητές μιας τάξης χωρίζονται σε ομάδες. Τα παιδιά της κάθε ομάδας αναλαμβάνουν να συζητήσουν για μια δική τους φανταστική ήπειρο και τις χώρες που την απαρτίζουν (πχ. πως θα ονομάζεται, πόσες χώρες υπάρχουν, το κλίμα και μέγεθός τους, την κουλτούρα των φανταστικών λαών που βρίσκονται εκεί, το γεωγραφικό μήκος και πλάτος της κλπ). Κάθε παιδί αναλαμβάνει να ζωγραφίσει μία εκ των χωρών της ηπείρου της ομάδας του. Έπειτα οι ομάδες όλης της τάξης μαζεύονται ώστε να φτιάξουν σε ένα μεγάλο χαρτόνι τον δικό τους πλανήτη καθώς η κάθε ομάδα κόβει και τοποθετεί τις «χώρες» της μαζί σε ένα μεγάλο κολάζ-χάρτη με όλες της ηπείρους του νέου πλανήτη των παιδιών. Η δραστηριότητα αυτή βοηθά στη συνεργασία, τη φαντασία των μαθητών αλλά και την αίσθηση διαπολιτισμικότητας που μπορεί να τους καλλιεργηθεί (κάθε πολιτισμός έχει το δικό του ενδιαφέρον/ομορφιά, τους σεβόμαστε όλους).

Θεατρικό σκετσάκι για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού

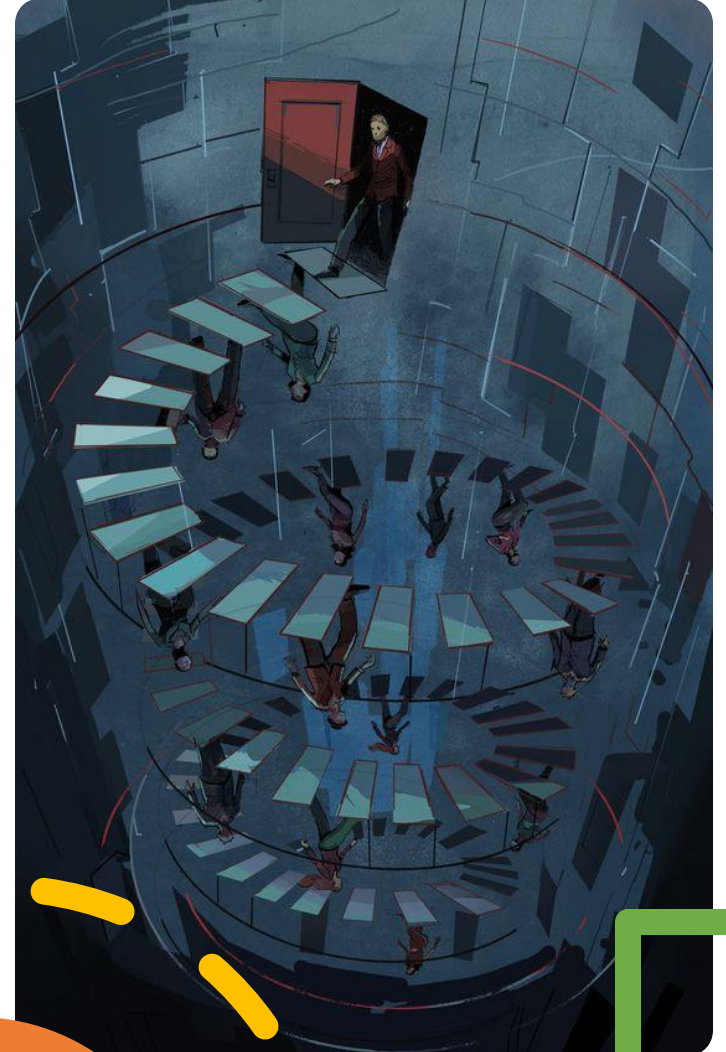
Δυο άτομα υποδύονται τον θύτη και θύμα σε δύο πανομοιότυπα σενάρια εκφοβισμού. Στο πρώτο σενάριο το θύμα αντιδρά έντονα στα πειράγματα και ο θύτης συνεχίζει «κερδίζοντας τη μάχη». Στο δεύτερο σενάριο το θύμα συμπορεύεται με τον θύτη (πχ. «*Η αλήθεια είναι ότι μπορώ να γίνω λίγο χαζός ώρες ώρες*», «*Ισχύει, δεν μπορώ να είμαι όσο έξυπνος είσαι εσύ*»), εκπλήσσοντας κι αποστομώνοντας τον θύτη με μία μη αναμενόμενη αντίδραση. Ως ηθοποιοί μπορούν να λειτουργήσουν και δύο δάσκαλοι ενδυναμώνοντας και δείχνοντας στα παιδιά τα «πρώτα αντανακλαστικά» στην αντιμετώπιση του εκφοβισμού. Βασισμένο στο έργο του σχολικού ψυχολόγου και ερευνητή Izzy Kalman.

Παιχνίδι ρόλων για το bullying

Τα παιδιά μιας τάξης δημιουργούν έναν κύκλο. Στο κέντρο του κύκλου υπάρχουν ομάδες από κάρτες «Προβλήματος», «Λύσης», «Σκέψου». Στην αρχή η δασκάλα/ο δάσκαλος ορίζει κάποια παιδιά του κύκλου να έρθουν στο κέντρο, να διαβάσουν το πρόβλημα και να παίξουν ένα σύντομο θεατρικό σκετσάκι αναλαμβάνοντας το καθένα ένα ρόλο. Τα παιδιά προχωρούν στη λύση του σεναρίου που έχουν διαβάσει και στην κάρτα της σκέψης όπου τα υπόλοιπα παιδιά του κύκλου καλούνται να πουν τις απόψεις τους. Ο εκπαιδευτικός και τα παιδιά μπορούν να συμπληρώσουν και άλλες κάρτες λύσεων, προβλημάτων και σκέψης βασιζόμενοι σε δικές τους εμπειρίες. Οι μεγαλύτερες τάξεις μπορούν επίσης να αναλάβουν ρόλο «δασκάλου» καθοδηγώντας παιδιά μικρότερων τάξεων κατά τη διάρκεια του ίδιου παιχνιδιού.

<https://blogs.sch.gr/dimeidkor/files/2013/12/%CE%88%CE%BD%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9-%CF%81%CF%8C%CE%BB%CF%89%CE%BD-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%AE-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D-%CE%B5%CE%BA%CF%86%CE%BF%CE%B2%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D.pdf>

Το αγαπημένο μου...

Οι μαθητές μπορούν να γράψουν σε ένα χαρτί μια λίστα από πχ. το αγαπημένο τους μέρος, το αγαπημένο τους χόμπι, το αγαπημένο τους πρόσωπο κλπ. Διπλώνουν το χαρτί και όλα μαζί μπαίνουν σε ένα βάζο. Το κάθε παιδί διαλέγει ένα χαρτί, το διαβάζει και τα υπόλοιπα πρέπει να μαντέψουν ποιος συμμαθητής τους το έγραψε. Το παιδί με τις πιο εύστοχες «μαντεψιές» κερδίζει. Με αυτήν την δραστηριότητα επιδιώκεται μια αύξηση της αυτογνωσίας των παιδιών και η ενίσχυση των μεταξύ τους σχέσεων. Οι ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι και πιο «ψυχολογικού» τύπου, πχ. ποιο είναι το αγαπημένο μου όνειρο και γιατί, ποια είναι η αγαπημένη μου ανάμνηση και γιατί.

Αποκλεισμένοι σ' ένα νησί

Το σενάριο: Μετά από ένα ναυάγιο βρίσκεστε μόνοι σε ένα ερημικό νησί. Ο καθένας περιγράφει ένα και μοναδικό του αγαπημένο αντικείμενο που θα ήθελε να έχει εκεί. Το αντικείμενο μπορεί να είναι όσο δημιουργικό θέλετε, πχ. *«μου αρέσει η μουσική και θα πάρω μία κιθάρα»*. Έπειτα χωρίζεστε σε δύο μεγάλες, ισάριθμες ομάδες από τον δάσκαλο/τη δασκάλα και η κάθε ομάδα καλείται να συνδυάσει όσο καλύτερα μπορεί τα «διαθέσιμα» αντικείμενα που έχει για να επιβιώσει στο νησί. Η ομάδα με το «καλύτερο σενάριο επιβίωσης» κερδίζει. Για τη νίκη θα ληφθεί υπόψιν όχι μόνο το πρακτικό αλλά και το συναισθηματικό κομμάτι της επιβίωσης των ναυαγών (πόσο όμορφα θα περάσει στο νησί η κάθε ομάδα).

30"

Οι δύο μαθητές κάθε θρανίου δουλεύουν σαν ομάδα. Ο κάθε μαθητής έχει 30 δευτερόλεπτα να «πάρει συνέντευξη» από τον άλλο συμμαθητή του. Πρέπει να συνεργαστούν ώστε να ρωτήσουν και να απαντήσουν ο ένας στον άλλο όσο πιο γρήγορα μπορούν. Δεν επιτρέπεται να κάνουν τις ίδιες ερωτήσεις ενώ ταυτόχρονα πρέπει να προσπαθήσουν με όσο το δυνατόν λιγότερες ερωτήσεις να πάρουν μια ολοκληρωμένη και ενδιαφέρουσα «συνέντευξη» από τον συμμαθητή τους. Στα παιδιά θα μπορούσαν να δοθούν παραδείγματα ερωτήσεων όπως «ποιο είναι το πιο συναρπαστικό πράγμα που έκανες όλη τη χρονιά», «με πιο τρόπο πιστεύεις ότι έχεις βοηθήσει περισσότερο κάποιον άνθρωπο», «για πιο πράγμα είσαι περισσότερο ευγνώμων». Αφού όλα τα θρανία πραγματοποιήσουν τις «συνεντεύξεις» τους, η τάξη ψηφίζει το θρανίο με την πιο πρωτότυπη και διαφωτιστική συνέντευξη.

Καθρέφτη καθρεφτάκι μου..

Δημιουργούμε ζευγάρια παιδιών λαμβάνοντας υπόψιν ότι ορισμένα θα πρέπει να είναι μεταξύ αυτών που τρέφουν εχθρικές ή σχέσεις αντιπάθειας μεταξύ τους. Το πρώτο παιδί ηγείται ξεκινώντας να κάνει κινήσεις με το σώμα και το πρόσωπό του με το άλλο να πρέπει να μιμηθεί ακριβώς τις κινήσεις του «παρτενέρ» του. Στην αρχή οι κινήσεις είναι αργές και στη συνέχεια γίνονται με μεγαλύτερη ταχύτητα. Μετά από ένα λεπτό, τα παιδιά αλλάζουν ρόλους κοκ. Τα ζευγάρια πρέπει να συνεργαστούν επιτυχημένα. Όποια παιδιά καταφέρουν να μιμηθούν το ένα το άλλο για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα κερδίζουν. Το παιχνίδι στοχεύει στη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ παιδιών μέσω παιχνιδιού.

Το διαβατήριο

Στα παιδιά μιας τάξης δίνεται μια λίστα από διαφορετικές χώρες του κόσμου. Τυχαία τα παιδιά διαλέγουν μία από τις χώρες και με βάση αυτή πρέπει να φτιάξουν ένα βιβλιαράκι-διαβατήριο ώστε «να ταξιδέψουν σε αυτή τη χώρα». Μέσα πρέπει να έχουν προσωπικά τους στοιχεία καθώς και γραμματόσημα ή πληροφορίες για τη χώρα που «θα επισκεφθούν». Εναλλακτικά ο δάσκαλος/η δασκάλα της τάξης μπορεί να αναθέσει στο κάθε παιδί να φτιάξει το διαβατήριο ενός συμμαθητή του με βάση μία χώρα που θεωρεί ότι θα άρεσε υποθετικά στο άλλο παιδί να πάει. Ο κάθε μαθητής δεν θα πρέπει να αποκαλύψει για ποιον συμμαθητή του φτιάχνει διαβατήριο. Ο/η εκπαιδευτικός τα διανέμει στο τέλος της δραστηριότητας και οι μαθητές πρέπει να «ανακαλύψουν» οι ίδιοι ποιος είναι ο κρυφός φίλος που τους έφτιαξε το διαβατήριο με βάση «κρυμμένα στοιχεία» που υπάρχουν μέσα στις σελίδες. Η δραστηριότητα στοχεύει στη βελτίωση των σχέσεων των παιδιών και στο σεβασμό στη διαπολιτισμικότητα.

Το σημάδι στο μέτωπο

Κολλάμε στο μέτωπο των μαθητών μιας τάξης χαρτάκια αυτοκόλλητα με διαφορετικά χρώματα. Τα αυτοκόλλητα μπορούν να έχουν τρία βασικά διαφορετικά χρώματα και μόνο δύο αυτοκόλλητα με εντελώς διαφορετικό χρώμα από τα υπόλοιπα (και μεταξύ τους) κολλιούνται σε δύο παιδιά. Ο/η εκπαιδευτικός προσέχει αυτά τα δύο παιδιά να μην είναι ήδη περιθωριοποιημένα στο σχολείο και την τάξη τους. Έπειτα οι μαθητές με το ίδιο αυτοκόλλητο στο μέτωπο καλούνται να μαζευτούν σχηματίζοντας ομάδες. Απομένουν δύο παιδιά που έχουν διαφορετικό αυτοκόλλητο και δεν μπορούν να μπουν σε καμία ομάδα. Ξεκινάει μία συζήτηση καθοδηγούμενη από τον δάσκαλο/τη δασκάλα. Ενδεικτικές ερωτήσεις: Πως ένιωσες που μπήκες σε αυτήν την ομάδα; Τί σκέφτηκες για τους συμμαθητές σου που δε μπήκαν πουθενά; Φοβήθηκες αρχικά μήπως κι εσύ δε βρεις κάποιον με το ίδιο σημάδι στο μέτωπο; Θέλησες να προσκαλέσεις τα άλλα παιδιά στην ομάδα σου; κλπ. Εναλλακτικά ο εκπαιδευτικός μπορεί να πει στα παιδιά να σχηματίσουν ομάδες και να δει αν αυτά θα το κάνουν με βάση το κοινό χρώμα στο μέτωπο. Αν αυτό συμβεί υπογραμμίζει την αυθόρμητη αυτή αντίδραση/ αυτόκατηγοριοποίησή τους και τους ενθαρρύνει να τη συζητήσουν.

